

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Peter Post
031-60 54 43
peter.post@lansstyrelsen.se

BESLUT
2012-06-08

Diarienummer
511-36674-2005

Sida
1(9)

Enligt sändlista

Beslut om utvidgning av naturreservatet Vättlefjäll i Ale kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av utvidgningen av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan, utvidgning
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4
Bilaga 6. Sändlista
Bilaga 7. Beslut för Vättlefjäll, 2001-03-01 (Dnr: 231-7337-99)

Administrativa uppgifter för utvidgningen

Namn:	Naturreservatet Vättlefjäll
NVR ID	2000406
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Ale
Ungefärlig mittpunkt	N 6414431 – E 324147 SWEREF 99
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	103,7
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	21a - Sydöstra Norges och sydvästra Sveriges kuperade barr- och lövskogslandskap; Östfold – Dalslandsområdet.
Objektskategori:	F, Friluftsliv
IUCN-kategori:	Ia, Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som en utvidgning av Naturreservatet Vättlefjäll. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen för utvidgningen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen utser Västkuststiftelsen som förvaltare av naturreservatets utvidgning. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syfte

Syftet med utvidgningen av naturreservatet är att:

- bevara och utveckla ett representativt västsvenskt naturlandskap av stor betydelse för närrekreation och friluftsliv,
- utveckla och förstärka livsbetingelserna för Vättlefjälls värdefulla flora och fauna, däribland klockgentiana och alkonblåvinge.

Syftet ska tryggas genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området,
- exploatering och arbetsföretag i området förhindras,
- naturvårdande skötsel i området utförs med stor hänsyn till friluftslivet,
- vandringsleder och andra friluftsanläggningar underhålls och utvecklas,
- flora och fauna gynnas där så är påkallat genom aktiva skötselinsatser, bl.a. genom röjning och naturvårdsbränning,
- större delen av området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

För utvidgningen gäller föreskrifterna A1-A13 enligt tidigare beslutet för Vättlefjälls naturreservat från 2001-03-01 (bilaga 7, dnr: 231-7337-99).

Utöver dessa föreskrifter är det förbjudet att inom utvidgningen:

14. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
15. Bedriva fågeljakt med undantag för skyddsjakt på kanadagås.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid tillsyn, underhåll och reparation av befintliga luftledningar samt vid röjning och trädsäkring inom ledningsgata och sidoområde enligt ledningsrätt. Markskador ska då undvikas.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Anläggande av rastplats och eldstad samt uppsättande av informationstavlor enligt fastställd skötselplan.
2. Underhåll av stigsystem, eldstad och informationstavlor.
3. Naturvårdande avverkning, röjning eller bränning med avsikt att gynna klockgentiana och alkonblåvinge.
4. Avverkning och ringbarkning av främmande trädslag.
5. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

För utvidgningen gäller föreskrifterna C1-C7 enligt tidigare beslut för Vättlefjälls naturreservat från 2001-03-01 (bilaga 7, dnr: 231-7337-99).

Utan hinder av C2 får uttransport av fällt vilt ske med s.k. älgragare eller motsvarande i samband med jakt inom utvidgningen. Vidare får jakt med hund bedrivas inom utvidgningen utan hinder av C6.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall inom utvidgningen:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av utvidgningen av naturreservatet

Utvidgningen ligger i det starkt kuperade Vättlefjällområdet som är beläget på en större urbergsplatå avgränsad i söder och väster av Lärjeåns respektive

Göta älvs dalgångar. Fram till 1500-talet dominerades troligen Vättlefjällsområdet av hede- och skogsmarker men de följande århundradena bidrog avverkning, bete och bränning till att Vättlefjäll redan i början av 1700-talet praktiskt taget var skoglöst. Under 1700- och 1800-talet dominerades Vättlefjäll av ljung- och fukthedar, men kring sekelskiftet 1900 genomfördes - precis som i många andra delar av regionen - stora skogsplanteringskampanjer samtidigt som betet och ljungbränningen efterhand upphörde. Framförallt gran och tall har planterats i området, men även utländska trädslag som lärk, vitgran och bergtall har använts. Genom plantering och självsådd har nu skogen återtagit Vättlefjäll. Merparten av det aktuella området är idag bevuxet med barrskog som domineras av tall med varierande inslag av björk, gran, lärk och i mindre utsträckning ek. Skogen varierar i ålder med en dominans av medelålders till äldre bestånd. Endast ett fåtal partier är dock över 100 år.

I området finns också rester av det gamla hedlandskapet kvar, framförallt i form av hållmarksljunghed. Området hyser också partier med myrmark och gammal fukthed, men stora delar av dessa är idag skogsbevuxna. För såväl ljungheden som fuktheden behövs brand och bete för att vidmakthålla naturtyperna.

Vättlefjäll är ett omtyckt friluftsområde där det förekommer många olika typer av friluftsaktiviteter. Både Vättlefjällsleden och Bohusleden går genom det aktuella området. Parkeringsplats för besökanden till reservatet och aktuella vandringsleder finns direkt söder om utvidgningen vid Surtesjöns badplats.

För en utförligare beskrivning av Vättlefjälls historik, natur- och kulturhistoriska värden, friluftsliv m.m. hänvisas till det befintliga naturreservatets beslut, 2001-03-01 (dnr: 231-7337-99), med bilagd skötselplan.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Hela den föreslagna utvidgningen av naturreservatet ligger inom ett område av riksintresse för friluftslivet, Vättlefjäll (FP 9), enligt 3 kap 6 § miljöbalken.

Kommunal översiktsplan

Förslaget är förenligt med kommunens översiktsplan.

Internationell betydelse

Delar av Naturreservatet Vättlefjäll ingår även i det europeiska nätverket Natura 2000 (SE0520107). Den del som berörs av utvidgningen ingår dock inte i nätverket.

Befintliga områdesskydd

Det befintliga naturreservatet Vättlefjäll ansluter i söder till utvidgningen.

Ärendets handläggning

Området pekades 2003 ut som en del i ett så kallat utredningsområde i programmet "Den tätortsnära naturen i Göteborgsregionen". Programmet är ett resultat av ett riktat regeringsuppdrag till Sveriges tre storstadslän för hur de mest värdefulla tätortsnära områdena för friluftsliv och naturvård ska kunna få varaktigt skydd och förvaltning. I programmet bedömdes ytterligare utredning av området Vättlefjäll vara nödvändigt för att klargöra områdets kärnområden, kvaliteter för friluftslivet och utformning i stort.

Under 2004 inkom en större avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen på den aktuella fastigheten och för att utreda detta områdes värde och hela utredningsområdet i stort uppdrog Länsstyrelsen till Skogsstyrelsen att under 2005 genomföra en pilotstudie av hela utredningsområdet. I studien identifierades värdekärnor för både naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv. Med utgångspunkt från studien, som identifierade den aktuella utvidgningen som en värdekärna för friluftslivet, förvärvade staten området.

Med Skogsstyrelsens studie som grund genomfördes under 2005 en dialog med Ale kommun och markägare i utredningsområdet vilket utmynnade i en avsiktsförklaring med målsättningen att säkra utredningsområdet Vättlefjälls värden för friluftslivet utan att ett stort naturreservat behövde bildas. Länsstyrelsen bedömde dock det rimligt med en fortsatt diskussion om områdesskydd i någon form (naturreservat, biotopskydd, naturvårdsavtal) i vissa värdekärnor i området.

Ale kommun, Svenska Kraftnät, Eka Chemicals AB, jakträttshavare liksom delägare i samfällda vägar och sjöar inom området har, som berörda sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Ale kommun och Skogsstyrelsen.

Västkoststiftelsen, Göteborgs kommun, LRF Väst, Sportfiskarna (Region Väst) samt Naturskyddsföreningen i Ale har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Ale kommun, Skogsstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten samt Göteborgs stad har ställt sig positiva till reservatsförslaget.

Skogsstyrelsen ser gärna att man lyfter fram och informerar om områdets kulturmiljövärden, historik och markanvändning. Området har bl.a. ägts av Surte glasbruk och lämningar från denna period t.ex. i form av dammvallar återfinns i området norra del. Skogsstyrelsen påtalar vidare att lärk kanske bör ses som ett biologiskt kulturarv i området då det var ägaren till Surte glasbruk som introducerade lärk i området från Skottland på 1800-talet. Skogsstyrelsen ser också gärna att delar av området sköts genom naturvårdande luck- och plockhuggning snarare än fri utveckling. Länsstyrelsen ser

positivt på att lyfta fram områdets kulturmiljövärden och speciella historik i skyltningen av området och har kompletterat skötselplanen med denna målsättning. Länsstyrelsen bedömer inte att lärken inom området har ett särskilt bevarandevärde. Lärk är ett främmande trädslag i Sverige och i förslaget till nationell strategi för "Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden" som Naturvårdsverket har tagit fram bedöms borttagande av främmande trädslag vara en prioriterad åtgärd. I Vättlefjäll har borttagande av lärk möjliggjorts i skötselplanen men inte bedömts vara en prioriterad åtgärd. När det gäller Skogsstyrelsens förslag till luck- och plockhuggning i delar av området så bedömer Länsstyrelsen inte att en sådan skötsel kan prioriteras utifrån områdets dokumenterade naturvärden. I ovan nämnda förslag till strategi anges också fri utveckling som en högt prioriterad förvaltningsinriktning.

Göteborgs stad ser gärna att man anger ungefärliga lägen för var olika anordningar ska utföras snarare än att detta pekas ut i detalj, som det formuleras i beslutet. Vidare anser man att sköseltabellen i skötselplanen (sidan 14) bör kompletteras med "återkommande underhåll och skötsel av till exempel stignät och skyltning." Göteborgs stad anser även att beslutskartan bör kompletteras med förklaring till de olika stigsymbolerna samt ny iordningställd stig runt Surtesjön/Snäckesjön. Då hela området ägs av Naturvårdsverket bedömer Länsstyrelsen att den efterfrågade möjligheten till att justera platsen för friluftsanordningar finns utifrån nuvarande beslut och skötselplan. Länsstyrelsen ändrar vidare i skötselplan och beslut utifrån övriga synpunkter

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har föreslagit ett mindre tillägg till skötselplanen under rubrik 2.2 ang. jordarterna i området. Länsstyrelsen ändrar utifrån SGU:s förslag.

Svenska Kraftnät har lämnat yttrande ang. möjligheten för tillsyn, underhåll och reparation av kraftledningarna i området. Enligt ledningsrätten har Svenska Kraftnät rätt att röja befintlig vegetation i ledningsgatan samt rätt att inom så kallat sidområde (ca 10m) fälla för ledningen hinderliga och farliga träd. Vidare avråder man starkt från eldning i närheten av kraftledningarna. Länsstyrelsen kompletterar beslutet så att det överensstämmer med befintlig ledningsrätt. Vidare tar Länsstyrelsen bort möjligheten i skötselplanen till eldning i ledningsgatan.

Fastigheten Surte 42:1 ägs av Naturvårdsverket. Ingen förhandling återstår.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Vättlefjäll är med avseende på naturmiljöer ett variationsrikt område och ger goda möjligheter till friluftsliv och lägerverksamhet av många olika slag. Förrekomsten av sjöar ger mycket goda förutsättningar för fiske och bad. Två längre vandringsleder, Bohusleden och Vättlefjällsleden, går genom det aktuella området. Med hänsyn till områdets vildmarkskaraktär och det omfattande friluftslivet i området är en utveckling fri från skogsbruk positivt. Om-

rådets naturvärden är främst knutna till våtmarker samt rester av ljung- och fukthedar men med tiden kommer även de skogliga naturvärdena öka då skogen blir äldre och mer varierad. En viktig målsättning med området är också att genom röjning och naturvårdsbränning upprätthålla och förbättra lämpliga livsmiljöer för klockgentiana och alkonblåvinge. Båda dessa arter är föremål för ett nationellt åtgärdsprogram och återfinns på flera lokaler i Vättlefjäll. Ett par bestånd med klockgentiana har också påträffats i det aktuella området i den norra delen av den kraftledningsgata som korsar området. Möjligheten finns således att genom skötselåtgärder överbrygga de populationer av klockgentiana och alkonblåvinge som finns norr om den aktuella utvidgningen samt inom det befintliga reservatet och söder därom.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar samt Ett rikt växt- och djurliv.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreseptat. Föreskrifterna är anpassade till naturreseptatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreseptatbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreseptatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreseptatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreseptatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreseptatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreseptatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är

nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Väst kuststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med Länsstyrelsen, Göteborgs kommun och Ale kommun.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

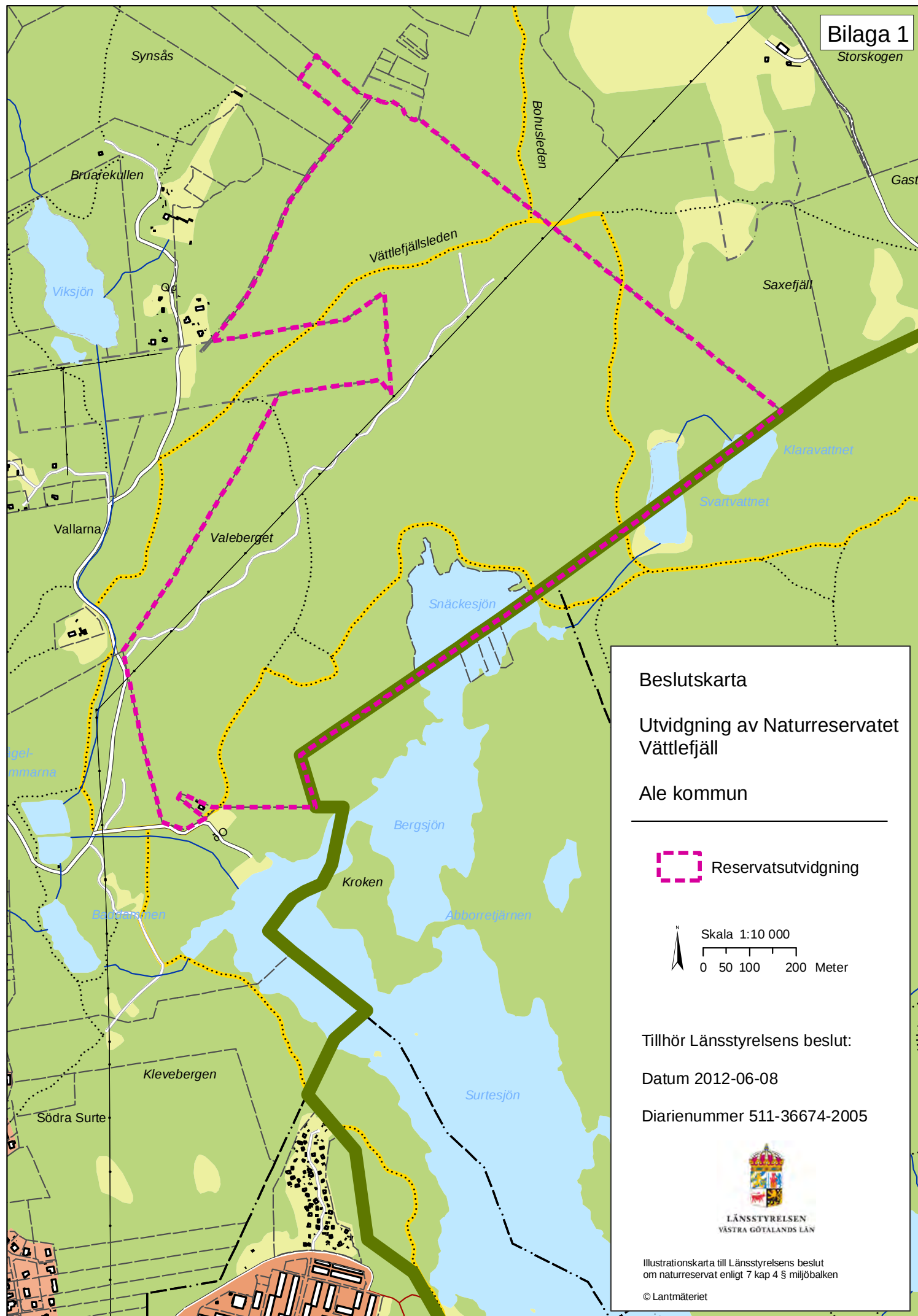
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Naturvårdshandläggare Peter Post har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Jan Ottander, arkitekt Paula Franco de Castro och länsjurist Jonas Ledelius.

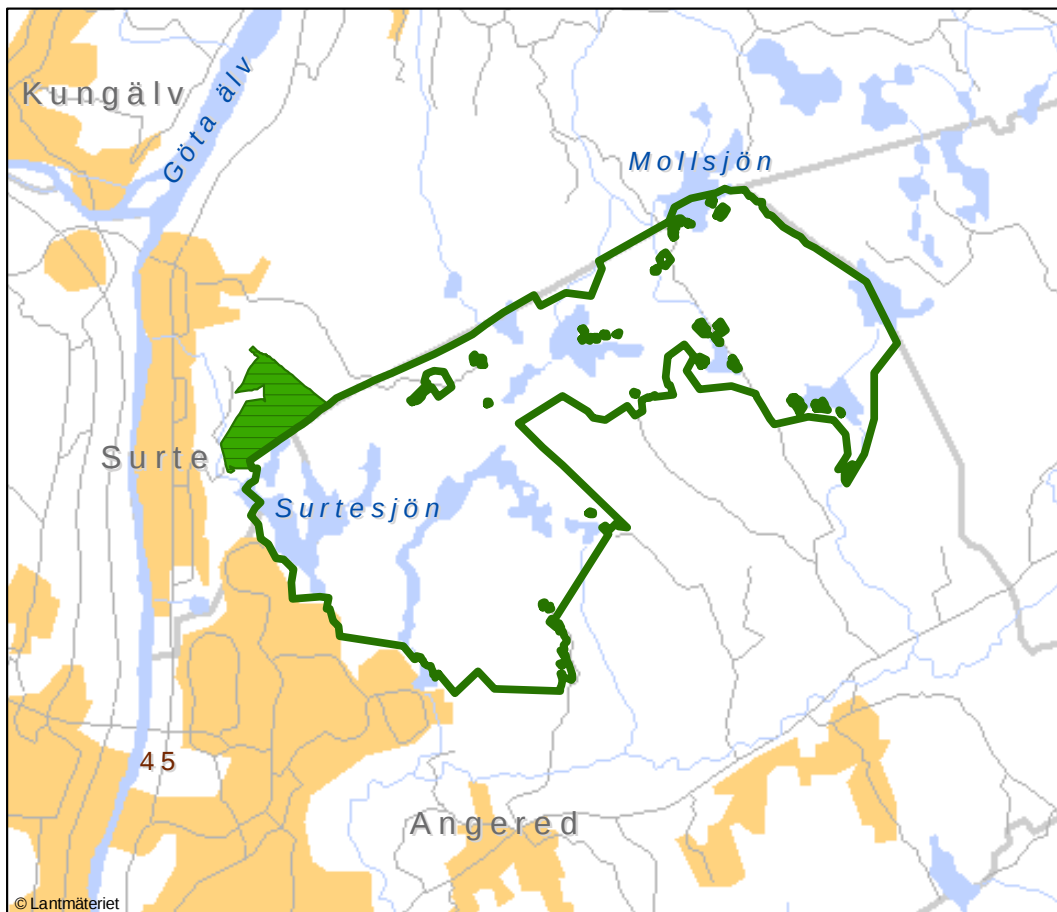
Agneta Kores

Peter Post

ÖVERSIKTSKARTA

Utvidgning av Naturreservatet Vättlefjäll Ale kommun

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Peter Post
031-60 54 43
peter.post@lansstyrelsen.se

Datum
2012-06-08

Diarienummer
511-36674-2005

Bilaga 3

Skötselplan för utvidgning av naturreservatet Vättlefjäll i Ale kommun

Bilder: Camilla Finsberg och Mattias Lindholm

Postadress:
403 40 Göteborg

Besöksadress:
Ekelundsgatan 1

Telefon/Fax:
031-60 50 00 (växel)
031-60 58 97 (fax)

Webbadress:
www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

E-post:
natur.vastragotaland@lansstyrelsen.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL A – BESKRIVNING	4
1. Syfte	4
2. Beskrivning av området	4
2.1 Uppgifter om naturreservatet	4
2.2 Allmän beskrivning av området	5
2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning	6
2.4 Områdets bevarandevärden	6
DEL B – SKÖTSEL	8
3. Skötsel och bevarandemål	8
3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden	8
3.2 Utgångspunkter för bevarandemål	8
3.3 Skötselområden med mål och åtgärder	8
3.5 Forn- och kulturminnesvård	12
4. Friluftsliv	13
5. Gränsmarkering	13
6. Uppföljning	13
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder	13
6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	13
6.3 Revidering av skötselplanen	14
7. Sammanfattning av planerad förvaltning	14
8. Referenser	14

BILAGOR

Bilaga 3a Skötselområdeskarta
Bilaga 3b Naturtypskarta
Bilaga 3c Natura 2000-naturtyper

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. Väst kuststiftelsen eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Syfte

Syftet med utvidgningen av naturreservatet är att:

- bevara och utveckla ett representativt västsvenskt naturlandskap av stor betydelse för närrecreation och friluftsliv,
- utveckla och förstärka livsbetingelserna för Vättlefjälls värdefulla flora och fauna, däribland klockgentiana och alkonblåvinge.

Syftet ska tryggas genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området,
- exploateringar och arbetsföretag i området förhindras,
- naturvårdande skötsel i området utförs med stor hänsyn till friluftslivet,
- vandringsleder och andra friluftsanläggningar underhålls och utvecklas,
- flora och fauna gynnas där så är påkallat genom aktiva skötselinsatser, bl.a. genom röjning och naturvårdsbränning,
- större delen av området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Vättlefjäll
Beslutsdatum:	2012-06-08
Areal:	103,7 ha, varav vatten 4,7 ha
Ekonomisk karta:	7B3f
Lägesbeskrivning:	Utvidgningen ligger 500 m öster om samhället Surte, norr om Surtesjön.
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Ale
Församling:	Nödinge
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
NVR ID:	2000406
Naturgeografisk region:	21a - Sydöstra Norges och sydvästra Sveriges kuperade barr- och lövskogslandskap; Östfold – Dalslandsområdet
Typindelning enligt vattendirektivet:	Limnisk ekoregion 6 Sydväst, söder om norrlandsgränsen, inom vattendelaren till Västerhavet, under 200 möh.
Vattenförekomst (HID):	SE641768-127580

Tabell 1: Markslag och naturtyper som ska rapporteras till Naturvårdsverket. Må-
larealet är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

² Bedömningsgrunder för miljö kvalitet (Naturvårdsverket 1999)

³ Myrskyddsplan för Sverige - huvudrapport över revidering 2006 (Naturvårds-
verkets rapport 5667)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Barrskog:	78.4	75.5
Granskog ¹	0.7	0.7
Tallskog ¹	20.5	20.5
Barrblandskog ¹	6.0	6.0
Lövblandade barrskogar ¹	51.2	49.2
Myr³:	8.2	8.2
Kärr	8.2	8.2
Sjö²:	4.7	4.7
Oligotrof sjö	4.7	4.7
Annat: (häll-/hed-/våtmarksmosaik)	12.4	14.4

Kod	Natura 2000-habitat	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
9010	Västlig taiga*	0	70 [#]

[#] Baseras på arealen skog som är 70 år eller äldre i området.

2.2 Allmän beskrivning av området

Utvidgningen ligger i det starkt kuperade Vättlefjällområdet som är beläget på en större urbergsplatå avgränsad i söder och väster av Lärjeåns respektive Göta älvs dalgångar. Områdets berggrund tillhör sydvästra Sveriges äldsta gnejser. En gammal urbergsgrund som domineras av bergarter av gnejsig eller granitisk karaktär. Svackor i berget fylls generellt ut av torv, dock kan mindre ytor bestå av lera eller svallgrus. I den sydligaste delen återfinns en isälvslagring bestående av sand och grus. Merparten av det aktuella området är idag bevuxet med barrskog som domineras av tall med varierande inslag av gran, björk, lärk och i mindre utsträckning ek. Skogen varierar i ålder med en dominans av medelålders till äldre bestånd. Endast ett fåtal partier är dock över 100 år.

I området finns rester kvar av det gamla hedlandskapet, framförallt i form av hällmarksljunghed. Området hyser också partier med myrmark och gammal fukthed, men stora delar av dessa är idag skogsbevuxna. För såväl ljungheden som fuktheden behövs brand och bete för att vidmakthålla naturtyperna.

För en utförlig beskrivning av Vättlefjälls historik, natur- och kulturhistoriska värden, friluftsliv m.m. hänvisas till det befintliga naturreservatets beslut, 2001-03-01 (dnr: 231-7337-99), med bilagd skötselplan.

2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Fram till 1500-talet dominerades troligen Vättlefjällområdet av hedekskogar men de följande århundradena bidrog avverkning, bete och bränning till att Vättlefjäll redan i början av 1700-talet praktiskt taget var skoglöst. Under 1700- och 1800-talet dominerades Vättlefjäll av ljung- och fukthedar, men kring sekelskiftet 1900 genomfördes - precis som i många andra delar av regionen - stora skogsplanteringskampanjer samtidigt som betet och ljungbränningen efterhand upphörde. Framförallt gran och tall har planterats i området, men även lärk, vitgran och bergtall har använts. Genom plantering och självsädd har nu skogen återtagit Vättlefjäll. En stor del av Vättlefjäll avvattnades från senare halvan av 1800-talet och framåt för att förse industrierna i Göta älvdalen, bl.a. glasbruket i Surte, med vattenkraft. Spår av denna tid finner man bl.a. i området genom gamla dammvallar i områdets norra del. I området finns också spår av gammal torvtäkt. I delar av området har skogsbruk med avverkningar genomförts under de senaste årtiondena men stora delar består av relativt opåverkad medelålders skog.

2.4 Områdets bevarandevärden

2.4.1 Biologiska bevarandevärden

Inga detaljerade inventeringar av områdets naturvärden har genomförts men förekomsten av sällsynta eller hotade arter är sannolikt begränsad med hänsyn till områdets markhistorik och nuvarande skogliga tillstånd. Det finns dock en potential att utveckla områdets värden genom naturvårdande skötsel, bland annat genom naturvårdsbränning. Västra Götalands län hyser en avsevärd andel av landets kända populationer av den hotade fjärilen alkonblåvinge *Maculinea alcon* (VU), en art som uteslutande lägger sina ägg på den tillika hotade arten klockgentiana *Gentiana pneumonanthe* (VU). Båda arterna är föremål för ett nationellt åtgärdsprogram och återfinns på flera lokaler i Vättlefjäll. Ett par bestånd med klockgentiana har också påträffats i det aktuella området i den norra delen av den kraftledningsgata som korsar området. Dessutom finns ett äldre fynd av den starkt hotade arten svart nervmossa *Campylopus atrovirens* (EN) i anslutning till Surtesjön.

I Vättlefjäll finns också en intressant historik av skogsbrand. Efter en omfattande skogsbrand 2009, norr och öster, om den aktuella utvidgningen genomfördes en inventering av brandgynnade insekter under 2009 och 2010. I inventeringen påträffades bl.a. tre arter som är rödlistade som hänsynskrävande NT, varav en, linjerad plattstumpbagge *Platysoma lineare*, är med i "Åtgärdsprogrammet för arter knutna till nyligen död tall".

Tabell 3. Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2000)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Gärdefors 2010)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- arter (EU) som är listade i EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1 och art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

Art	Kategori	Delområde	Datum	Källa
Mossor Campylopus atrovirens – svart nervmossa	EN	-	1984	LEN, TH
Kärlväxter Gentiana pneumonanthe – klockgentiana	VU, ÅGP	1.1	2011	PN
Fåglar Dryocopus martius – spillkråka	EU	2.2	2011	PP

LEN – Lars Erik Norbäck; PN – Pro Natura; PP – Peter Post; TH –Tomas Hallingbäck

2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns inga kända fasta fornlämningar i området. Vid inventeringar inom Skogsstyrelsens projekt Skog och historia har man dock funnit ett fåtal kolningsgropar och rösen i området. Det finns också gamla dammvallar i områdets norra del liksom spår av torvtäkt.

2.4.4 Friluftslivsvärden

Vättlefjäll är ett omtyckt friluftsområde där det förekommer många olika typer av friluftaktiviteter. Både Vättlefjällsleden och Bohusleden går genom det aktuella området. Parkeringsplats för besökanden till reservatet och aktuella vandringsleder finns direkt söder om utvidgningen, vid Surtesjöns badplats. I anslutning till Snäckesjön kommer också en rastplats med eldstad att anläggas.

DEL B – SKÖTSEL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden

Indelningen av skötselområden har främst baserats på områdets beskrivna naturtyper och på möjligheten/lämpligheten att bibehålla eller skapa lämpliga livsmiljöer för klockgentiana och alkonblåvinge genom röjning och naturvårdsbränning.

Skötsel prioriteras i de håll-våtmarksmosaiker och angränsande skogsbestånd som redan idag anses lämpliga för klockgentiana/alkonblåvinge, eller som kan restaureras med en mindre insats. Dessutom ges möjlighet till avveckling av främmande trädslag, såsom lärk, i hela området.

Naturreservatet är indelat i 4 stycken skötselområden med tillhörande delområden.

Skötselområdena är:

1. Häll-/hed-/våtmarksmosaik – skötsel
2. Skog – fri utveckling med möjlighet till skötsel
3. Skog – fri utveckling
4. Vattenmiljö

För skötselområde 1 till 3 ger skötselplanen möjlighet till avveckling av främmande trädslag, såsom lärk. Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Naturtypernas avgränsningar framgår av bilaga 3b.

3.2 Utgångspunkter för bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för respektive skötselområde och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1

Delområde	Areal (ha)
1.1	5.3
1.2	2.1
1.3	2.0
1.4	1.4
Summa	10.8

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Häll-/ hed-/ våtmarksmosaik	7.7	10.0
Lövblandad barrskog	2.9	-

Beskrivning:

Skötselområde 1 består av en mosaik av hällmark, hed och våtmark med inslag av skogsbevuxna partier. Skogen består i huvudsak av ung till medelålders tall med i partier större inslag av björk och gran. Skötselområdet omfattar de delområden som redan idag bedöms vara lämplig livsmiljö för klockgentiana och alkonblåvinge eller som med en relativt liten skötselinsats genom röjning eller bränning kan restaureras till lämplig livsmiljö för dessa arter. Bränning bör dock inte genomföras inom delområde 1.1 för att undvika påverkan på kraftledningarna

Delområde 1.1 består av en kraftledningsgata som löper genom hela området. Ledningsgatan består av en hed-våtmarksmosaik som i stort sett är trädfri. Vegetationen varierar från kal hällmark till kärr med ljung, kråkbär, klockljung, hedsäv och blåtåtel. En väg löper genom hela ledningsgatan, vilket innebär ett störningsmoment som gynnar klockgentiana. Under 2011 har två mindre bestånd med klockgentiana hittats i den nordöstra delen av ledningsgatan. Inga ägg av alkonblåvinge påträffades i bestånden men fjärrilen har påträffats bara en dryg kilometer nordväst om området..

Delområde 1.2 består av en mosaik av hällmark och hed med relativt ung skog med bra förutsättningar för klockgentiana. I delområdet förekommer även inslag av lärk. I fältskiktet förekommer i partier rikligt med blåtåtel. En stig löper genom området, vilket ger en positiv störning.

Delområdet 1.3 består av en häll-våtmarksmosaik väster om Snäckemossen. Trädskiktet är ganska glest och består av yngre tall med inslag av björk. I de fuktiga svackorna finns avsnitt med hedsäv, myrlilja och blåtåtel. Området bedöms ha goda förutsättningar för klockgentiana.

Delområde 1.4, väster om Snäckesjön, består av omväxlande häll- och våtmark med en vegetation som vittnar om goda förutsättningar för klockgentiana. Trädskiktet är också här glest och består främst av tall med inslag av björk och lärk.

Bevarandemål:

Arealen som hålls fri från sly och igenväxningsvegetation genom röjning eller naturvårdsbränning uppgår till minst 7.4 ha.

Engångsåtgärder:

Röja bort träd i och runt befintliga bestånd med klockgentiana i delområde 1.1 inom 3 år.

Röjning och naturvårdsbränning i skötselområde 1.2 inom 3 år.

Möjlighet att avverka/ringbarka lärk och andra främmande trädslag.

Underhållsåtgärder:

Röjning i delområde 1.1 och 1.2 samt naturvårdsbränning i delområde 1.2 vid behov. Naturvårdsbränning bör ske på mindre ytor där förutsättningarna anses goda för klockgentiana.

Röjning eller naturvårdsbränning i delområde 1.3 och 1.4 kan genomföras vid tendens till igenväxning.

Möjlighet att röja bort föryngring av lärk och andra främmande trädslag.

Skötselområde 2

Delområde	Areal (ha)
2.1	11.6
Summa	11.6

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Hed-hällmark	0.9	0.9
Kärr	1.0	1.0
Lövblandad barrskog	7.5	7.5
Tallskog	2.2	2.2

Beskrivning:

Skötselområde 2 består av tre bestånd med relativt stor potential att utvecklas till livsmiljö för klockgentiana och alkonblåvinge efter restaurering genom naturvårdsbränning. Av de västra bestånden består det större framförallt av ungskog medan det mindre utgörs av lite äldre skog. Bestånden består framförallt av tall och björk med inslag av lärk och flera andra trädslag. Det östra beståndet består av medelålders tall med inslag av björk och rönn. I bestånden finns partier av häll- och våtmark samt sluttande fuktig mark med riklig förekomst av blåtåtel i fältskiktet. De skogliga naturvärdena är idag ringa till måttliga i skötselområdet men kommer att öka allt eftersom skogen blir äldre. Fri utveckling är den huvudsakliga skötselinriktningen, men med möjlighet att skapa naturvärden bl.a. för klockgentiana och alkonblåvinge i området genom naturvårdsbränning. Möjligheten finns också till avveckling av lärk och andra främmande trädslag i skötselområdet.

Bevarandemål:

Arealen äldre skog med varierad ålder, artsammansättning och struktur ska på sikt uppgå till 9.7 ha. Möjligheten finns dock om behov föreligger att genom naturvårdsbränning och röjning istället sköta delar av området med avsikt att gynna klockgentiana.

Engångsåtgärder:

Bestånden i skötselområde 2 ska i första hand lämnas till fri utveckling men möjligheten finns att genomföra naturvårdsbränning inom ramen för det nationella åtgärdsprogrammet för alkonblåvinge och klockgentiana. Möjligheten ges också att avverka/ringbarka främmande trädslag, främst lärk.

Underhållsåtgärder:

Vid naturvårdsbränning i skötselområdet ska upprepad röjning och naturvårdsbränning genomföras vid tendens till igenväxning.

Möjlighet att röja bort föryngring av lärk och andra främmande trädslag.

Skötselområde 3

Delområde	Areal (ha)
3.1	14.6
3.2	62.2
Summa	76.8

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Barrblandskog	6.0	6.0
Granskog	0.8	-
Hed-hällmark	3.6	3.6
Kärr	7.2	7.2
Lövblandad barrskog	40.9	50.7
Tallskog	18.3	18.3

Beskrivning:

Skötselområde 3 består av medelålders till äldre barrskog med varierande lövinslag. Området bedöms ha liten potential att utvecklas till livsmiljö för klockgentiana och alkonblåvinge och ska lämnas till fri utveckling, men med möjlighet till avveckling av lärk och andra främmande trädslag. Häll- och våtmarkspartier förekommer spritt i hela området.

Delområde 3.1 består av äldre barrblandskog och lövblandad barrskog där skogen har hunnit bli relativt varierad i både artsammansättning, struktur och ålder. Mängden död ved varierar från måttlig till god i området. Både liggande och stående död ved av tall, gran och björk förekommer. Mindre partier med lärk återfinns i de sydvästra bestånden.

Delområde 3.2 omfattar den största delen av området och består framförallt av medelålders till lite äldre tallskog och lövblandad barrskog. I den sydvästra delen förekommer partier med lärk. De skoliga naturvärdena är idag måttliga men kommer med tiden att öka och förstärka de äldre och mer varierade skogarna i det befintliga naturreservatet.

Bevarandemål:

Arealen skog som uppfyller kriterierna för Västlig taiga (9010) ska på lång sikt uppgå till 70 ha.

Engångsåtgärder:

Möjlighet att avverka/ringbarka lärk och andra främmande trädslag.

Underhållsåtgärder:

Möjlighet att röja bort föryngring av lärk och andra främmande trädslag.

Skötselområde 4

Delområde	Areal (ha)
4.1	4.7
Summa	4.7

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Oligotrof sjö	4.7	4.7

Beskrivning:

Skötselområde 4 består av de delar av Surtesjön/Snäckesjön, Svartvattnet och Klaravattnet som ingår i utvidgningen av naturreservatet. Sjöarna ingår redan till största delen i det befintliga reservatet. Många av sjöarna i Vättlefjäll är och har varit starkt påverkade av förorening. I flera av sjöarna har också fiskbestånden försvunnit. Kalkning har pågått sedan 1970-talet och genomförs idag i samtliga tre sjöar av Sportfiskarna i Göteborg. I Surtesjön/Snäckesjön finns abborre, gädda, mört och ål medan både Svartvattnet och Klaravattnet sannolikt saknar reproducerande fiskbestånd.

Bevarandemål:

Sjöar av god vattenkvalitet med avseende på förorening samt bibehållen fauna och flora.

Engångsåtgärder:

Inga åtgärder

Underhållsåtgärder:

Inga åtgärder (däremot sker kalkning i Sportfiskarnas regi med ekonomiska bidrag från staten.)

3.5 Forn- och kulturminnesvård

Inga fasta fornlämningar eller kulturlämningar finns i området som föranleder några specifika skötselinsatser.

4. Friluftsliv

Karta med informationsskyltar, stigsystem, p-plats och rastplats med eldstad finns i bilaga 3a.

Bevarandemål:

Två väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturreservatet ska finnas. 3 kilometer väl underhållna stigar ska finnas i området. En iordningställd rastplats med eldstad ska finnas.

Engångsåtgärder:

Informationstavlor ska sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 3a. Tavlorna ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur. De ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden, områdets historik och kulturhistoriska värden samt gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas. En rastplats med bord och bänkar samt eldstad ska anläggas på plats enligt karta i bilaga 3a.

Underhållsåtgärder:

Skyltar, stigar och rastplats ska tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske med de metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000-uppföljningen. I en särskild uppföljningsplan kommer målindikatorer att tas fram. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln

fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

Antalet exemplar av klockgentiana ska öka från de 75 + 4 exemplar som påträffades i delområde 1.1 vid inventering 2011.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Sammanfattning av planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet Vättlefjäll bekostas av staten vad gäller skötselinsatser för klockgentiana och alkonblåvinge samt eventuell naturvårdsbränning av skog. Anläggning och underhåll av stigar, rastplatser och informationstavlor bekostas som i det befintliga naturreservatet Vättlefjäll av Väst kuststiftelsen.

Tabell 4. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	Hela området	Engångsåtgärd samt underhåll vid behov	1
Informationsskylt	3.2	Engångsåtgärd samt underhåll vid behov	1
Rastplats	3.2	Engångsåtgärd samt underhåll vid behov	2
Eldstad	3.2	Engångsåtgärd	2
Underhåll av stigsystem	Hela området	Vid behov	2
Röjning, avverkning för klockgentiana	1.1, 1.2	Inom 3 år, därefter vid behov	2
Naturvårdsbränning för klockgentiana	1.2	Vid behov	2
Naturvårdsbränning och röjning för klockgentiana	2	Engångsåtgärd, därefter vid behov	3
Avverkning/ringbarkning av främmande trädslag	1, 2, 3	Engångsåtgärd, därefter vid behov	3
Uppföljning av skötselåtgärd	1 och 2	Efter åtgärd	3

8. Referenser

Allmänna referenser

EUs art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Gärdenfors, U. (red.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010- The 2010 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

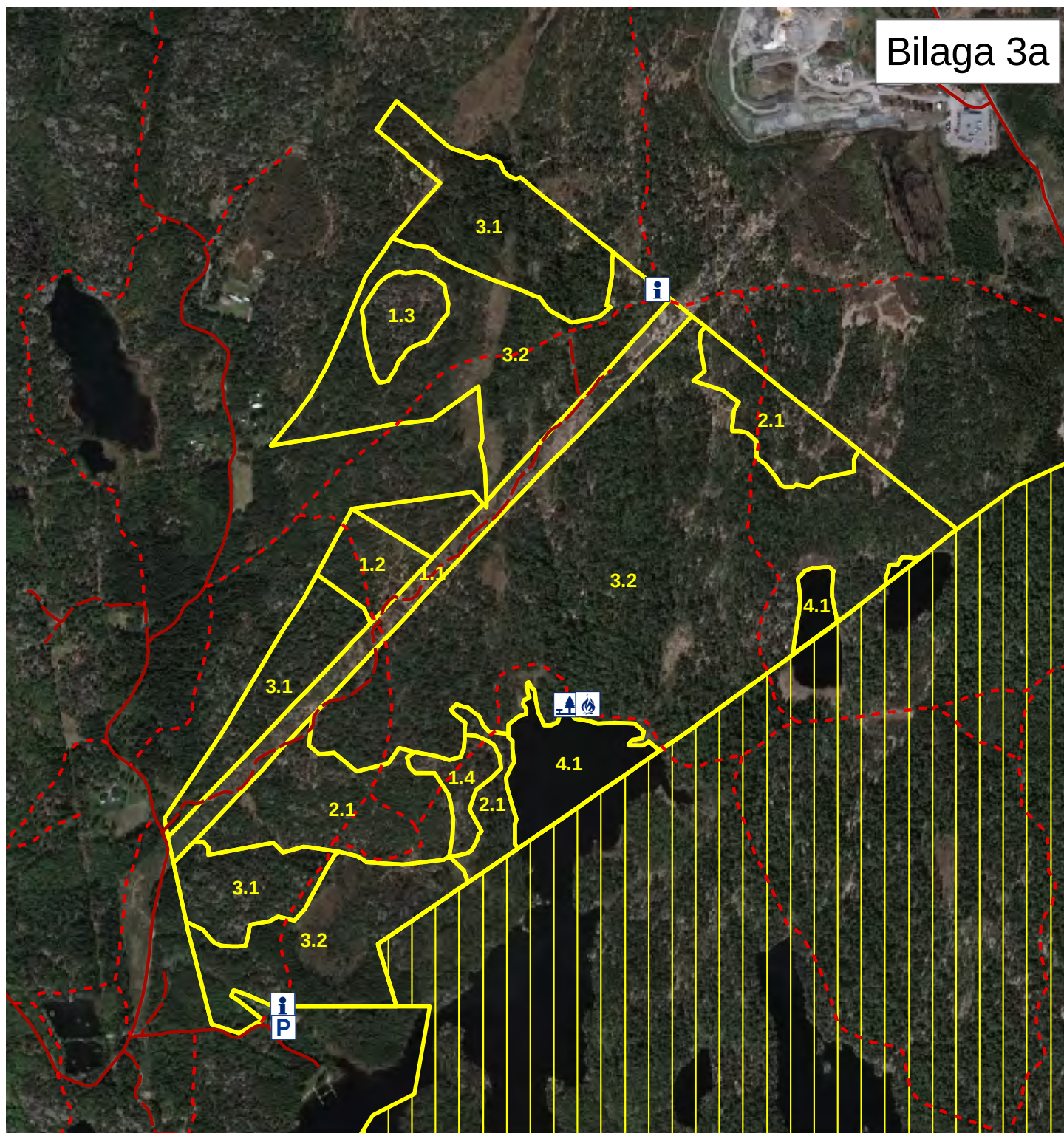
Naturvårdsverket. 2006. Myrskyddsplan för Sverige - huvudrapport över revidering 2006. Rapport 5667, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2000. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Påhlsson, L. (red.). 1998. Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510, Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn.

Referenser specifikt för detta naturreservat

Naturvårdsverket, 2007. Åtgärdsprogram för alkonblåvinge och klockgentiana 2007–2011. Rapport 5686, Naturvårdsverket, Stockholm.

Skötselplanekarta Utvidgning av Naturreservatet Vättlefjäll, Ale kommun

TECKENFÖRKLARING

	Naturreservat		Gångstig
	Utvidgning/skötselområden		Bilväg/gata
	Eldstad		Sämre bilväg
	Informationsskylt		
	P-plats		
	Rastplats		

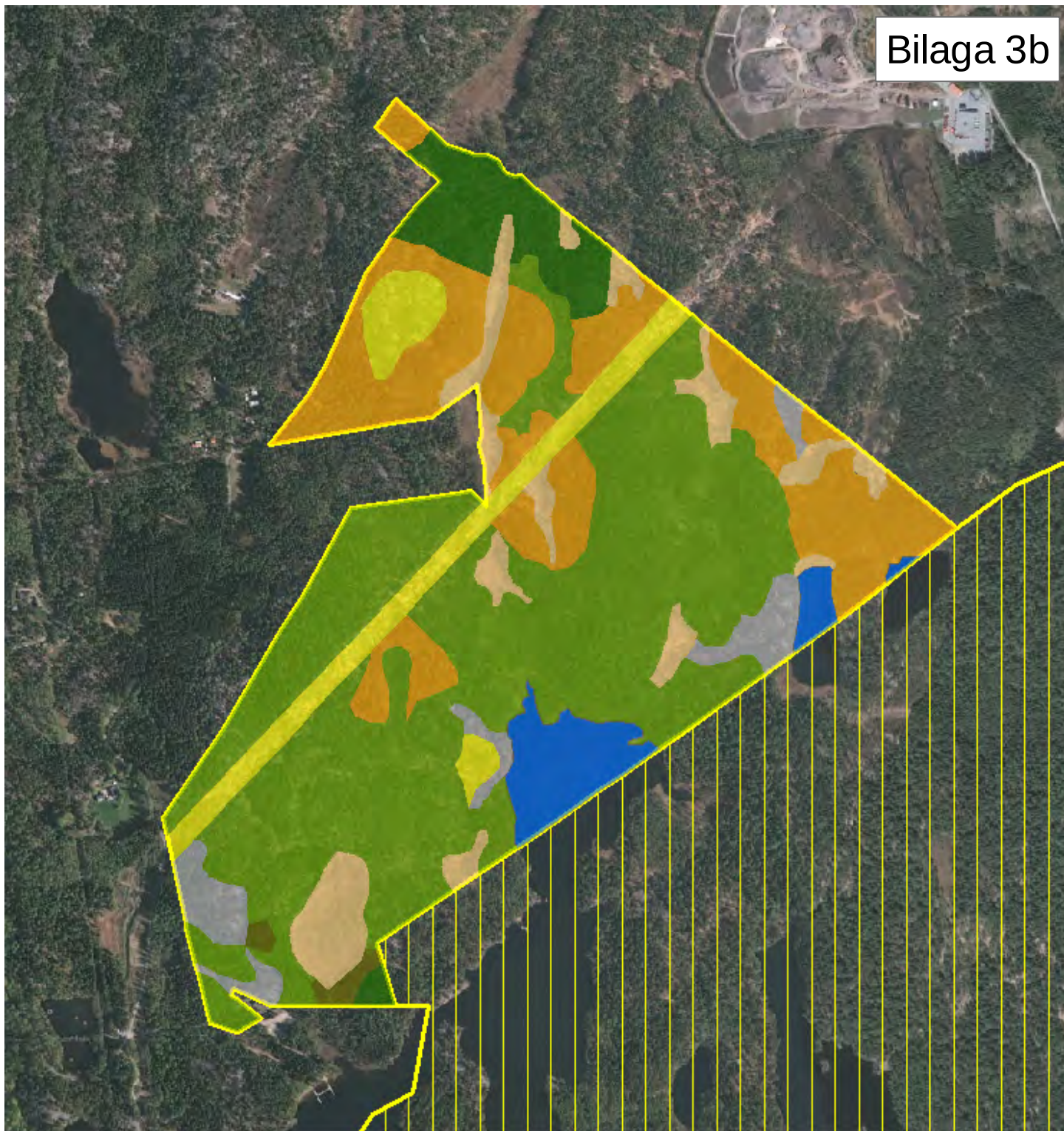

Illustrationskarta till skötselplan för utvidgning av naturreservatet Vättlefjäll
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2012-06-08, dnr 511-36674-2005
© Lantmäteriet

Skala (i A4) **1:10 000**

0 80 160 320 480 640
Meter

Skötselplanekarta Utvidgning av Naturreservatet Vättlefjäll, Ale kommun

TECKENFÖRKLARING

Naturtyp

	Häll-/hed-/våtmarksmosaik		Hed-hällmark
	Lövblandade barrskogar		Kärr
	Tallskog		Oligotrof sjö
	Barrblandskog		
	Granskog		

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för utvidgning av naturreservatet Vättlefjäll
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2012-06-08, dnr 511-36674-2005
© Lantmäteriet

Skala (i A4) **1:10 000**

0 80 160 320 480 640
Meter

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Var skall beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet skall dock skickas eller lämnas in till Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Adressen framgår av beslutet.**

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

När skall beslutet senast överklagas?

Överklagandet skall ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Hur skall överklagandet utformas?

Överklagandet skall ske skriftligen.

I skrivelsen skall Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar t ex genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer

- redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras och varför

- uppge namn, adress och telefonnummer

Skrivelsen skall undertecknas.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALAND

Naturvård och fiske
Bengt Frizell

BESLUT
2001-03-01
Delg.kv.

Diarienummer:
231-7337-99

Sid
1(12)

Enligt sändlista
(se bilaga 4)

Naturreservatet Vättlefjäll i Ale och Göteborgs kommuner

Beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Innehåll

Beslut
Syfte
Föreskrifter för naturreservatet
Administrativa data
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Behov och motiv för skydd
Ärendets handläggning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutslista
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sändlista
Bilaga 5. Förteckning över fastigheter och ägare
Bilaga 6. Hur man överklagar

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att det område, som på bilagd karta (bilaga 1) avgränsats med heldragen röd linje, skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara **Naturreservatet Vättlefjäll**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden. Fastställelsen inkluderar inte den ekonomiska utredningen.

Länsstyrelsens beslut 1987-01-19 resp. 1988-10-07, dnr. 11.1211-3606-85 resp. 11.1211-2990-88 utfärdat med stöd av 7 § naturvårdslagen upphäves när föreliggande beslut vunnit laga kraft. Tidigare träffade avtal om ersättningar gäller mot det nya beslutet.

Syfte

Ändamålet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla ett representativt västsvenskt natur- och kulturlandskap av stor betydelse för närrekreation och friluftsliv.
- följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i den europeiska unionen. Delar av reservatet har godkänts av regeringen att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.

Ändamålet skall tryggas genom att:

- skogsskötseln på den mark som idag ägs av Göteborgs kommun bedrivs med inriktning mot naturskogar i fri utveckling. Det gäller även skogsmark som i framtiden införlivas i kommunens ägo.
- skogsskötseln på den enskilt ägda marken bedrivs i enlighet med skogsvårdslagens bestämmelser om hänsyn till friluftslivet samt natur- och kulturminnesvården.
- flora och fauna gynnas där så är påkallat genom aktiva skötselinsatser.
- hävden kring de kulturhistoriskt värdefulla gårdsbildningarna, fornlämningarna samt övriga lämningar av kulturhistoriskt intresse tryggas på ett sätt som anknyter till områdets historia.
- på ett skonsamt sätt göra området tillgängligt för besökande.
- med olika åtgärder förebygga markslitage och andra företeelser som inverkar negativt på den ostörda karaktären.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med upprättad skötselplan, bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Föreskrifter gällande alla mark och vattenområden

Det är inte tillåtet att:

1. Uppföra byggnader och anläggningar.

Förbudet skall inte utgöra hinder att efter erforderligt bygglov hos kommun och efter tillstånd från länsstyrelsen uppföra:

- av våda förstörd byggnad
- tillbyggnad och ombyggnad
- komplementbyggnad i omedelbar närhet av befintlig bostadsbebyggelse
- ekonomibyggnad för jord- och skogsbrukets behov
- mindre anläggningar i anslutning till befintlig bebyggelse.
- byggnad eller anläggning i syfte att tillgodose allmänhetens behov av lokaler för information, övernattning, värmestugor, toaletter och motsvarande.
- ny byggnad på fastigheten Bergum-Skår 2:2 som tillgodoser verksamhet i anslutning till scoutrörelsen.

2. Anordna upplag annat än för jordbrukets och skogsbrukets behov.
3. Gödsla eller behandla mark med kemiska preparat annat än i samband med verksamhet vid handelsträdgård.
4. Behandla sjöar och vattendrag med kemiska preparat. *Kalkning får dock ske i sjö eller vattendrag efter kalkningsplan som godkänts av Länsstyrelsen.*
5. Uppföra stängsel annat än på bebyggd tomtmark eller mark för betesdrift.
6. Nedriva eller förändra stengärdesgårdar. *Föreskriften utgör ej hinder för naturvårdsförvaltaren att på kulturhistorisk grund restaurera dylika hägnader eller för tillfällig öppning i samband med skogsbruk.*
7. Uppställa husvagn annat än på bebyggd tomtmark.
8. Bedriva täkt av sten, grus, sand och lera.

Följande åtgärder får utföras efter tillstånd från Länsstyrelsen:

9. Schakta, tippa, utfylla eller utföra liknande åtgärd.

Tillstånd krävs inte för normalt underhåll av vägar, vägdiken och diken på jordbruksmark eller för normala åtgärder inom fastigheters tomt-plats samt ej heller för gångvägar och parkeringsplatser i enlighet med fastställd skötselplan.

10. Uppföra bilvägar.

11. Framdraga luftledning eller ledning i jord.

Reparationer och underhållsröjningar av befintliga luftledningar får dock utföras. Markskador ska så långt möjligt undvikas. Samråd skall om möjligt ske med Länsstyrelsen innan arbetet påbörjas.

12. Utplantera fisk.

13. Bedriva täkt för husbehov samt för egen verksamhet inom befintlig handelsträdgård.

Föreskrifter gällande kommunal mark

Utöver ovannämnda föreskrifter gäller för kommunalt ägd mark dessutom:

(föreskrifterna avser de fastigheter som vid tiden för detta beslut är i kommunal ägo. Föreskrifterna skall även gälla de fastigheter inom reservatet som kan komma att förvärfvas av kommunen genom köp eller markbyten).

Det är inte tillåtet att:

14. Avverka skog, plantera eller utföra röjningar på annat sätt än vad som framgår av fastställd skötselplan. Avverkning får endast ske i syfte att främja biologisk mångfald, friluftsliv samt för att värna kulturarvet.

Föreskriften utgör ej hinder mot underhållsröjningar i kraftledningsgator.

15. Jaga inom område som framgår av beslutskartan med undantag för skyddsjakt. Inom kommunens marker gäller dessutom förbud mot fågeljakt med undantag för skyddsjakt på kanadagås. Skyddsjakten skall bedrivas av förvaltaren eller person som denne utser (se vidare skötselplan, bilaga 3). Naturvårdsförvaltaren får upplåta jaktförbudsområdet till angränsande jaktlag för avdrivning eller skyddsjakt på djur.

För delar av naturreservatet gäller utöver föreskrifterna ovan även strand-skydd enligt 7 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken.

Ovanstående föreskrifter skall efter erforderliga dispenser från Länsstyrelsen ej utgöra hinder för verksamhet eller anläggning som behövs för total-försvaret.

Regeringen beviljade en koncession för gasledning 1990 med sträckning genom reservatet mellan Mollsjön och Hållsjön. Föreskrifterna i detta beslut skall ej hindra givna rättigheter enligt koncessionen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Naturvårdsförvaltaren har rätt att:

1. Uppföra enkla raststugor och toaletter, uppsätta uppsamlingskärl för papper och avfall, anordna rastplatser, parkeringsplatser och eldplatser allt i enlighet med fastställd skötselplan.
2. Genom lämpliga åtgärder trygga hävden av kulturmarkerna, då i förekommande fall markägare eller arrendator själv ej önskar vidmakthålla sådan hävd som anges i fastställd skötselplan.
3. Framröja och vårda stengärdesgårdar samt kulturhistoriska lämningar enligt förteckning i skötselplanen.
4. Anlägga gångvägar och stigar i enlighet med fastställd skötselplan samt utföra erforderliga röjningar i anslutning till dessa.
5. Utplacera erforderliga informationsskyltar och utmärka reservatets gränser

Naturvårdsförvaltare och förvaltningsuppgifter:

6. Naturvårdsförvaltare är Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden. Förvaltningen skall ske i samverkan med Göteborgs kommun.
7. Naturreservatet utmärks genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
8. Naturvårdsförvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställs av Länsstyrelsen, bilaga 3. Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid uppkommande behov revideras.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det inte tillåtet att:

1. Ställa upp husvagn eller husbil mer än ett dygn.
2. Framföra motorcykel eller moped på andra än för biltrafik tillåtna vägar. Naturvårdsförvaltaren kan medge undantag för handikappfordon.
3. Göra upp eld annat än på platser anvisade av naturvårdsförvaltaren.
4. Rida eller cykla på iordningställda och markerade gångstigar och gångvägar.
5. Framföra motordrivna båtar.
6. Medföra ej kopplad hund.
7. Under tiden 1 maj – 10 juni vistas inom område Surtesjön som framgår av beslutskartan (bilaga 1). Tillträdesförbudet syftar till att skydda storlommen under häckning.

Administrativa data

Namn: Naturservatet Vättlefjäll
Kommuner: Ale och Göteborg

Registernr: 1402091
Areal: 2501 ha
Fastigheter och ägare: Se bilaga 5
Naturvårdsförvaltare: Väst kuststiftelsen

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Vättlefjäll är beläget på en större urbergsplatå avgränsad i söder och väster av Lärjeåns respektive Göta älvs dalgångar. Vättlefjällsområdet är starkt kuperat och ett flertal höjder når upp till 125 å 150 meter över havet. Berggrunden är uppsprucken och av sprickdalstyp, vilket förklarar den stora rikedomerna på sjöar i området. Sprickzonerna är av olika omfattning och ålder. En del har en nästan nord-sydlig orientering, med viss böjning åt nordnordväst, andra löper i sydväst-nordostlig riktning.

Områdets berggrund tillhör sydvästra Sveriges äldsta gnejser - en gammal urberggrund rik på kiselsyra. Berggrunden domineras av bergarter av gnejsig eller granitisk karaktär t ex granodiorit, ögongnejs och tonalit. De olika typerna av bergarter ligger i huvudsak ordnade i nord-sydliga stråk. Mindre förekomster av s k grönstenar finns också, t ex olika former av metabasit.

Knappast något annat område kan bättre än Vättlefjäll stå som bild för den sentida vegetationshistoria som är kännetecknande för större delen av regionens skogslandskap. Skogsskövling och bete m m ödelade de naturliga hedekskogarna så att Vättlefjäll redan i början av 1700-talet praktiskt taget var skoglöst. Merparten av fjällets natur under 1700- och 1800-talen utgjordes av ljung- och fukthedar. Kring sekelskiftet 1900 genomfördes - precis som i många andra delar av regionen - stora skogsplanteringskampanjer samtidigt som betet och ljungbränningen efterhand upphörde. Hushållningssällskapet arrangerade planteringarna där framför allt gran och tall användes. Även utländska trädslag som lärk, vitgran och bergtall prövades i västra delen av området. Genom att betet och bränningen upphörde fick skogen dessutom chans att etablera sig genom självsådd.

Skogen har nu återtagit Vättlefjäll. Men det är ett annat skogsekosystem som dominerar idag. De naturliga hedekskogarna har ersatts av barrskog. Den dominerande skogstypen idag är tallskog med inslag av björk och gran. Granen har inte etablerat sig i den omfattning som avsikten var då planteringarna utfördes kring sekelskiftet, men på en del platser är ändå gransko-gen den dominerande naturtypen. I de västra delarna finns fortfarande inslag av lärk, vitgran och bergtall, vilka planterades vid samma tid.

Lövskogen i området förekommer i mindre bestånd och är av varierande karaktär. En del bestånd är koncentrerade till områden kring odlingsmarkerna och förekommer här t ex i form av igenväxande inägomark. Längs vat-tendrag och kärrstråk förekommer strand- och sumpskog. Vidare förekom-

mer hedekskog som inslag i den i övrigt barrdominerande skogen på Vättlefjäll. Spridda bestånd av rikare lundkaraktär finns i branterna mot Lärjeåns dalgång. Ek-hasselskog med inslag av alm finns i en nordbrant strax invid gården Mollsjönäs. Relativt grov ekskog finns intill Skrapekärr. Dessutom skall även nämnas lövskogsbestånd i form av s k lövbrännor, dvs lövskog uppvuxen på mark som brunnit.

Skogen har inte lyckats erövra all mark i Vättlefjäll utan vissa delar domine-
ras fortfarande av fukt- och ljunghedar. Fuktheden i Vättlefjäll är en god
representant för den s k suboceaniska typen av fukthed, som har sin huvud-
utbredning i västra Norges klimatområde. Fukthedar och fukthedsmosaiker
med välutvecklade växtsamhällen finns t ex på platån väster om Orremos-
sen, runt L Drisstjärn och våtmarkerna norr därom samt vid Högsjön. Även
ljunghedar, framför allt i form av hållmarksljunghedar förekommer i områ-
det. För såväl ljungheden som fuktheden bidrar brand och bete till att vid-
makthålla naturtyperna.

Även myrmarken har förhållandevis stor utbredning i Vättlefjäll. De domi-
nerande myrtyperna utgörs av mossar och fattigkärr. Tydligt utbildad mos-
sevegetation finns framför allt på Långemossen, men fragment förekommer
även på t ex Brudaremossen, Orremossen och Trytjärnmossen. Kärr av rika-
re typ saknas helt.

Vättlefjäll är förhållandevis sjörikt. De största sjöarna är Surtesjön, St Björ-
sjön, Mollsjön och Holmesjön. Påverkan på sjöarna är och har varit stor
genom försurande nedfall och tidigare regleringar. Kalkning sker numera
reglbundet i många av sjöarna.

Odlingsmarken har förhållandevis liten utbredning i området. De äldsta
kända spåren efter människor i Vättlefjäll är ca 6 000 år gamla. Stenålderns
jägare och fiskare strövade omkring i området och slog läger vid sjöarna.
Därom vittnar kvarlämnade redskap och avfall av flinta.

Under medeltid och fram till och med 1600-talet gjordes nyodlingar uppe i
Vättlefjäll. De flesta gårdarna kom till under denna tid. Gårdarna var en-
samgårdar och berördes inte nämnvärt då laga skiftet genomfördes på 1800-
talet. På grund av att gårdarnas låga bärkraft har heller ingen modern ratio-
nalisering genomförts. Därför kan man idag med hjälp av 1700-talskartor
relativt lätt återfinna gärdesgårdar med gränsstenar, åkerspår, kålgårdar och
andra inägolämningar från denna tid. Kvarngrundar, fångstgropar och gamla
vägar är andra företeelser som återfinns på utmarken. Under den skoglösa
perioden användes torv som bränsle och sten som byggnadsmaterial. Spår
efter gamla torv- och stentäkter finns på flera ställen. Särskilt rika på läm-
ningar är omgivningarna kring sju intilliggande gårdar från Björsjöås i väs-
ter till Mollsjönäs i öster.

Åkermarker med större utbredning påträffas endast nere i Lärjeåns dalgång.
I anslutning till gårdarna i Vättlefjäll finns en del mindre åkerlyckor och
betesmarker. Runt gårdarna Björsjöås, Björsjöbacka, Roten och Skrapekärr
håller man idag markerna öppna med hjälp av röjning, gallring och fårbeta.

Friluftsliv

Vättlefjäll är ett omtyckt friluftsområde där det förekommer många olika typer av friluftaktiviteter. Vättlefjällsleden är en märkt led, som går i en slinga runt Surtesjön via Rördalen-Dammekärr-Jennylund. Bohusleden går genom området förbi Mölnesjön-St Stentjärnen-Gäddevatten. Sjöarna utnyttjas till bad, paddling och fiske. Gårdarna Björsjöås, Roten och Björsjöbacka ägs av kommunen och arrenderas ut. Över området finns flera orienteringskartor och orienteringstävlingar hålls regelbundet i området.

Planerad huvudentré till Vättlefjäll utgörs av den s k Vättleporten belägen vid östra delen av Lövgärdet och söder om Surtesjön. Här finns idag ett klubbhus för Lövgärdets Friluftsförbund. Här finns vidare möjlighet att hyra kanot för paddling i Vättlefjälls många sjöar. Vid södra delen av Toleredssjön finns en kanotbrygga.

Göteborg-Majornas orienteringsklubb har en stuga vid Vättleporten med möjlighet till omklädning och dusch. Utbyggnad av friluftsgård, parkeringsplatser, naturrum, beachvolleyplan m m har planerats för området, men endast en mindre del har hittills förverkligats.

Markanvändning

En stor del av skogsmarken i områdets östra delar är i enskild ägo och tillhör utskiften till gårdar i Bergum och Angered. Inom dessa skiften bedrivs ett ekonomiskt skogsbruk. Jakt förekommer i hela området med undantag för kärnområdet i väster där jakt inte är tillåten.

Dokumentation

Se skötselplan (bilaga 3).

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Större delen av det föreslagna naturreservatet ligger inom ett område av riksintresse för friluftslivet och kulturmiljövården, Vättlefjäll (FO 12 samt KO 9), enligt 3 kap 6 § miljöbalken.

Kommunal översiktsplan

Vättlefjällsområdet har allt sedan Regionplanen för Göteborgsregionen 1963 i flera sammanhang utpekats som ett bevarandeområde för natur- och kulturmiljösvård samt inte minst för friluftsliv. I Generalplanen för Angered-Bergum 1968 föreslogs en omfattande exploatering av området med undantag för skogsmarken närmast sjöarna. Bebyggelseutvecklingen i området fick dock en mer måttfull utbredning och den mark Göteborgs Stad förvärvade i syfte att exploatera har istället inneburit en förutsättning för långtgående

ende avsättningar av skog och kulturhistoriskt intressanta miljöer antingen direkt eller efter markbyten.

Internationell betydelse

Det föreslagna naturreservatet innefattar ett område som av regeringen förklarats som särskilt skyddsområde enligt 7 kap 28 § miljöbalken. Samma område har regeringen redovisat till EG-kommissionen enligt rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (regeringsbeslut 1997-01-30, dnr. M96/3925/4; M96/4343/4). Detta innebär att området sannolikt kommer att ingå i ett europeiskt nätverk av skyddade områden, NATURA 2000.

Befintliga områdesskydd

Under 1987 fattade Länsstyrelsen efter en omfattande planering, markförvärv och markbyten beslut om naturreservat för den kommunalt ägda, västra delen av Vättlefjäll och naturvårdsområde för den östra delen där inslaget av enskilda markägare var stort. Kommunens områdesplan visade dock på ett mer omfattande skyddsbehov och föreslog ett betydligt större område för naturreservat. Beslutet överklagades därför av Göteborgs kommun och även Naturvårdsverket. Regeringen biföll delvis besvären och återförvisade ärendet till Länsstyrelsen för omprövning. Länsstyrelsen fattade beslut om naturreservat för den östra delen 1988. Besvären resulterade i ett förstärkt skydd för området även om det inte fullt ut levde upp till ambitionerna i områdesplanen.

Behov och motiv för skydd

Vättlefjäll är med avseende på naturmiljöer ett variationsrikt område och ger goda möjligheter till friluftsliv och lägerverksamhet av många olika slag. Den rika förekomsten av sjöar ger mycket goda förutsättningar för fiske och bad. Två längre vandringsleder, Bohusleden och Vättlefjällsleden, går genom området. En större friluftsgård är planerad att anläggas i anslutning till områdets västra delar som utgör närrekreationsområde för en stor del av regionens befolkning. I de mellersta och östra delarna skall områdets karaktär av orördhet behållas. Skogen och dess produkter är en viktig del av friluftsmiljön. Detta måste särskilt beaktas vid skötseln av skogsmarken i området. Vissa områden föreslås undantagna från skogsbruk med hänvisning till friluftslivets behov.

Av stort kulturhistoriskt intresse är Vättlefjälls sju ensamgårdar. Kring dessa finns påtagliga och välbevarade lämningar av äldre brukning sedan medeltiden. Gårdarna speglar därigenom en lång odlingsutveckling. Området är av riksintresse för kulturminnesvården (Riksantikvarieämbetet 1990). Riksintresset beskrivs på följande sätt av Riksantikvarieämbetet: "Medeltida kolonisationsområde i skogsbygd med påtagliga och välbevarade lämningar av äldre brukning. Miljön omfattar, tätt samlade, 7 av de 12 Vättlefjällsgårdarna som var för sig innehåller intressanta minnen från en lång odlingsutveckling. Gårdarnas inägggränser överensstämmer väl med 1700-talets, och det

finns övergivna husgrunder, hägnader och fägator, åkrar och vattenhål från flera olika tidsskeden.”

Även betydande naturvärden finns knutna till Vättlefjäll. Det gäller bl a de suboceaniskt präglade fukt- och ljunghedsområdena som, åtminstone delvis, påverkats av brand. Här förekommer ett flertal idag sällsynta och missgynnade arter såsom cypresslummer, alkonblåvinge, atlantvitmossa, trädlärka, nattskärra och flera rödlistade skalbaggsarter. Vättlefjällsområdet är stort och vildmarkspräglat och inrymmer bl a häckningslokaler för storlom och lekplatser för tjäder. Vidare finns på sina ställen en intressant flora knuten till mindre betesmarker och lövskogar i anslutning till gårdarna i området.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Ärendets handläggning

Under 1995 uppdrog Göteborgs stads kommunfullmäktige åt fastighetsnämnden att göra en översyn och föreslå en utvidgning av det befintliga naturreservatet. 1996 beslutade fullmäktige (Handling 1996 nr 125) att en översyn skall genomföras i enlighet med förslag från fastighetsnämnden. Förslaget innebär en utökning av reservatet med ca 50% eller sex områden på sammanlagt 840 hektar varav 177 hektar är privatägt. Härigenom kommer reservatet att sammanbindas i dess östra delar. Fullmäktige beslutade vidare att den tidigare antagna områdesplanen skulle gälla för områden som inte berördes av det nya reservatet. Av beslutet framgår att Göteborgs kommun ansvarar för kostnader som kan uppstå till följd av den utvidgade reservatsbildningen.

Göteborgs kommun hade även innan miljöbalkens införande fullständig delegation att bilda naturreservat. Beträffande Vättlefjäll har det dock bedömts lämpligt att Länsstyrelsen fullföljer de tidigare besluten om reservatsbildning och genomför de beslut som krävs för den föreslagna utvidgningen.

Beredningen av föreliggande beslut har utförts inom en arbetsgrupp med företrädare för miljö-, fritids- och fastighetsförvaltningarna, stadsbyggnadskontoret, Göteborgs Stads muséer samt under ledning av stadskansliet och länsstyrelsen.

Arbetsgruppen har gjort bedömningen att de befintliga reservatsbesluten bör ersättas med ett nytt beslut omfattande hela Vättlefjälls förordnandeområde. Förändringarna jämfört med tidigare beslut innebär förutom utvidgningen av reservatets gränser att en tydligare åtskillnad har gjorts beträffande den kommunalt och enskilt ägda marken vad gäller skogsskötsel och jakt. På den kommunala marken skall skogsbruket och jakten underordnas de krav som kan ställas för att främja biologisk mångfald, bevarandet av kulturhistoriska intressen samt anspråk från friluftslivet. Föreskrifterna gällande den

enskilt ägda marken är däremot utformade så att pågående markanvändning inte avsevärt försvåras.

Gränserna för det nya reservatet har anpassats så att de ansluter naturligt till det planerade reservatet för Lärjeåns dalgång. Härigenom har ett sammanhängande skydd för en stor del av vattenområdet åstadkommits från källflödena till utflödet i Göta älv.

Länsstyrelsen har informerat de markägare som berörs av det nya beslutet vid två tillfällen. Synpunkter som framkommit vid dessa tillfällen har i stor utsträckning berört slitage, nedskräpning samt störande uppträdande från besökande till området. I möjligaste mån har dessa synpunkter beaktats i skötselplanen.

Föreläggande och remiss

Länsstyrelsen har i skrivelse den 25 november 1999 förelagt sakägare att inkomma med synpunkter och framställa anspråk på ersättningar m.m. Samtidigt har förslaget remitterats till berörda kommuner, Naturvårdsverket m.fl. Erinringar har inkommit från fyra sakägare. I dessa yrkanden ingår bl.a. krav på ersättningar alternativt yrkas att reservatet inte skall beröra deras marker. Länsstyrelsen har i särskilda svar till dessa markägare meddelat att ersättningar inte kan utgå eftersom markanvändningen inte avsevärt försvåras inom den enskilt ägda marken. I en del fall har undantag gjorts kring befintlig bebyggelse samt några andra smärre justeringar.

Remissvar har i övrigt inkommit från Naturvårdsverket, Ale kommun, Göteborgs kommun, Friluftsförbundet, Sportfiskarna vilka samtliga med vissa förslag till ändringar tillstyrker förslaget. Sportfiskarna yrkar att tillträdesförbudet vid Surtesjön tas bort. Länsstyrelsen har i särskilt svar meddelat Sportfiskarna att synpunkten ej kommer att beaktas i det slutliga beslutet. Länsjaktvårdskonsulenterna har för Jägareförbundet Göteborg och Bohuslän yrkat att såväl totalförbudet mot jakt inom viss del av reservatet som förbudet att jaga på söndagar tas bort. Länsstyrelsen konstaterar att jaktföreskrifterna varit föremål för omfattande diskussioner inom den arbetsgrupp som berett reservatsfrågan alltsedan 1985. Det finns utanför kretsen av jägare en mycket stark uppfattning om att de föreslagna begränsningarna av jakten skall kvarstå.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut. Om regeringen har förklarat reservatet som ett särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG, får beslut om att helt eller delvis upphäva områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse. Detta gäller inte om det är uppenbart att verk-

samheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Ansvarsfördelning vid insektsangrepp eller liknande

Eftersom området i stora delar skall lämnas till fri utveckling kommer vindfällan och stormskadad skog lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen att vara statens ansvar.

Ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft den 2 april 2001.

Kungörelse

Detta beslut skall kungöras i ortstidning (Göteborgs-Posten). Sakägare skall anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i tidningen.

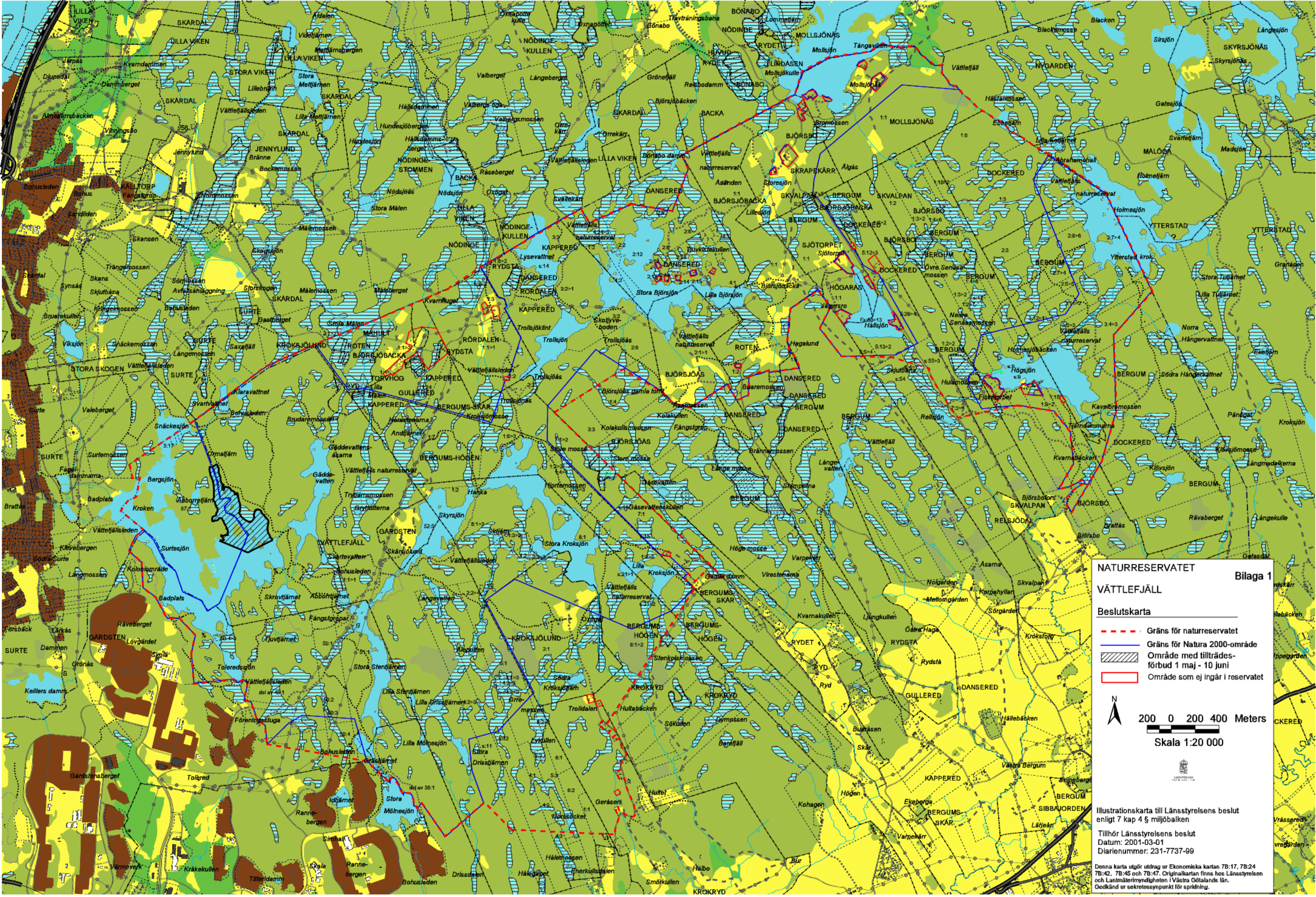
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Göran Bengtsson, beslutande, juristen Jonas Ledelius, arkitekten Rolf Bondeson, antikvarien Malin Larsson, enhetschefen Sven Swedberg och naturvårdsintendenten Bengt Frizell, den sistnämnde föredragande.

Göran Bengtsson

Bengt Frizell

NATURRESERVATET

Bilaga 1

VÄTTLEFJÄLL

Beslutskarta

Gräns för naturreservatet

Gräns för Natura 2000-område

Område med tillträdesförbud 1 maj - 10 juni

Område som ej ingår i reservatet

N

200 0 200 400 Meters

Skala 1:20 000

Illustrationskarta till Länsstyrelsens beslut enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Tillhör Länsstyrelsens beslut

Datum: 2001-03-01

Diarienummer: 231-7737-99

Denna karta utgör utdrag ur Ekonomiska kartan 7B:17, 7B:24 7B:42, 7B:45 och 7B:47. Originalkartan finns hos Länsstyrelsen och Lantmäterimyndigheten i Västra Götalands län. Godkänd ur sekretessynpunkt för spridning.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTERGÖTLAND

Naturvård och Fiske
Marianne Karlsson
Naturvårdshandläggare

RÄTTELSEBESLUT
2001-04-04

Diarienummer:
231-7337-1999

Sida
1(1)

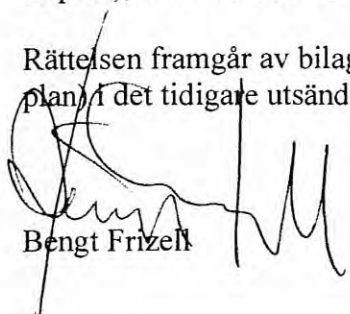
Enligt sändlista

Rättelse av Länsstyrelsens beslut 2001-03-01, beslut om naturreservat för Vättlefjäll i Ale och Göteborgs kommuner

Länsstyrelsen har genom beslut 2001-03-01 förordnat om nytt naturreservat inom Ale och Göteborgs kommuner enligt 7 kap 4 § miljöbalken. Av misstag kom jaktförbudsområdet även att omfatta halvön Kroken 67:1 i beslutets bilaga 3 (skötselplan), karta 1. Jaktområdets korrekta gränser finns däremot inlagt på beslutskartan.

Med stöd av 26 § förvaltningslagen rättar därför Länsstyrelsen sitt beslut på så sätt att gränsen för jaktförbudsområdet (karta 1 tillhörande bilaga 3, skötselplan), överensstämmer med föreskrifterna till beslutet.

Rättelsen framgår av bilagd karta 1, som ersätter karta 1 i bilaga 3 (skötselplan) i det tidigare utsända beslutet.

Bengt Frizell

Marianne Karlsson

Bilaga

Karta 1 tillhörande bilaga 3 (skötselplan) i Länsstyrelsens beslut 2001-03-01 (231-7337-99)

VÄTTLEFJÄLLS NATURRESERVAT i Göteborgs och Ale kommuner

Rev
1998-11-09
2000-10-31, 2001-03-23

- Gräns för naturreservatet
- Gräns för skötselområden
- Gräns för tidigare naturreservat
- Kommungräns
- Undantagna fastigheter
- Tillträdesförbud under tiden 1 maj-10 juni för att skydda storlommens häckningsmiljö
- Område för jaktförbud

- Bohusleden
- Vättlefjällsleden
- Elljusspår
- Stigar
- Koncession för gasledning

Skötselområden

- 1 Naturskog *
- 2 Friluftsskog
- 3 Privat mark naturvårdsanpassat skogsbruk *
- 4 Fukthed/Ljunghed
- 5 Kulturvård
- 6 Sjöar
- 7 kraftledning

* För område 1 och 3 finns en underindelning som närmare beskrivs i skötselplanens textdel.

0 500 1000 m

Skala 1: 25 000

Grundkarta: SBK, Göteborg
Bearbetning: GF Konsult AB

Karta 1

